

IVN Gulp & Geul bezoekt een van haar naamgevers (zat. 15-03-2008).

Klokslag 13.00 uur staan de deelnemers voor de eerste geologische excursie gereed bij de

afgesloten parkeerplaats tegenover het voormalige Foreldorado te Euverem. Gelukkig was de "achterdeur" geopend zodat er geen parkeerproblemen op of langs de weg ontstonden. Een heerlijke zon verwarmt onze ruggen en brengt het landschap in een vrolijke

voorjaars sfeer. Een optimist laat zijn jas achter in zijn voertuig en is achteraf zeer blij met deze keuze. Anderen betreurden hun meer behoudende instelling.

Eerste doel is het imposante kasteel Neubourg. Diverse eiken langs het pad hebben de laatste stormen niet overleefd en werden gedwongen tot een horizontale positie. Ook het kasteel profiteert van de zon en zorgt voor verrassende in- en doorkijkjes. Torens glimmen, het water schittert en reflecteert en het licht speelt met de zachtgroene tinten van de mossen op de verweerde muren. De verhalen van onze gids vindt meteen enthousiaste oren en hij zal nog heel veel vragen moeten beantwoorden.

Gulpen is een van de oudste nederzettingen in Zuid-Limburg en dateert van vóór het begin van onze jaartelling. In de tijd van de Romeinen lag Gulpen bij het kruispunt van de heirwegen Maastricht-Aken en Luik-Heerlen. Gelegen in het dal van de Geul, vlakbij de vrij steil omhooggaande helling van het dal en dichtbij het punt waar de zijbeken Gulp, Eijserbeek en Selzer- of Sinselbeek in de

Geul stromen, was Gulpen vroeger een plek van grote strategische waarde. Dat er in Gulpen al in de Romeinse tijd sprake was van bewoning, blijkt uit de restanten van een Romeins heiligdom die er gevonden zijn. Bij een doorwaadbare plaats in de Geul van de weg van Maastricht naar Aken werd in de vroege Middeleeuwen een 'motte' gebouwd. Het is de voorganger van kasteel Neubourg dat na 1288 gebouwd werd.

Via de lange laan, omzoomd met beuken, gaan we net voor de grote vijver richting watermolen

(middenslag) met dat grote (met 7,14 m. doorsnede het grootste waterrad van ons land), sneldraaiende waterrad. Even verder staan we stil bij de afsplitsing van de molentak en de vispassage in de Gulp. Deze vistrap is aangelegd om het verval van 5 meter te overwinnen voor met name aal en zalmforel, zodat deze hun eitjes in de bovenloop (paaigebied) van de Gulp kunnen afzetten.

Lange tijd volgen we de route langs het landgoed of park van Neubourg richting Pesaken. Aan linkerkant herkennen we de sporen van de oude tramroute tussen Vaals en Gulpen. Het hoge talud verwijst naar een 600 meter lange en 22 meter hoge brug over het

Gulpdal. Na de tweede wereldoorlog verloor het tracé zijn economische betekenis en werd door het meer flexibele wegvervoer verdrongen.

In het rustige Pesaken genieten diverse mensen op terras en bankjes van de zon. Werken in de tuin blijkt een goed alternatief. We genieten van prachtige vakwerkpanden en een forse bebouwing: hoeve de Wachtendonck die in de 15^e eeuw ooit is gebouwd als adellijke woning van de Heren Van Neubourg.

Een poosje later passeren we weer een watermolen

welke helaas niet meer als zodanig functioneert. Wel is het waterrad nog duidelijk herkenbaar en hier is duidelijk sprake van een bovenslagtype. Een lang pad door weilanden met tal van doelloze tourniquets of draaimolentjes brengt de discussie op stegelkes, een andere mogelijkheid om van het ene naar het andere perceel te stappen. Aan rechterzijde zien we dat het snelstromende water van de Gulp niet alleen zorgt voor prachtige slingers of meanders maar ook enorme hoogteverschillen veroorzaakt door haar eindeloze beuken op en aantasten van de oevers. Deze wijze van erosie en de hoeveelheden water hebben uiteindelijk in vele miljoenen jaren het hele Gulpdal gevormd.

Vakantiegasten in een leuk vakwerkhuis kozen voor het juiste weekend en aanbidden de zon. Een ander oefent met zijn boemerang in het aanliggende weiland en inderdaad, het werphout keert ook tot onze verbazing weer terug. Via de binnenplaats van de grote hoeve Karsveld staan we even later bij het gelijknamige kasteel. Ook hier weer uitgebreide toelichting waarbij wederom de heren van Neubourg een rol speelden. Een oud bakhuis bood weer voldoende aanknopingspunten voor een terugblik.

Eigenlijk onverwacht gaat het dan richting de andere helling van dit dal. Het wordt een moeizame klim met veel gehijg en gelukkig dwingen ons diverse mountainbikes om aan de kant te gaan en even

op adem te komen. Met grote bewondering zien wij deze gasten met het kleinste verzet en grote inspanning de helling overwinnen. Het hijgen leek soms een stoomtrein, zeker bij de achterblijvers die waarschijnlijk diverse verwensingen in gedachten hadden voor het uitgezette parcours. Even later passeren we de uitrustende en foeragerende groep.

Na een fikse, modderige afdeling gaan we weer in de berm want de eerste mountainbiker daalt met zelfmoordneigingen. Zijn collega's hebben blijkbaar iets meer hersens en zijn blij de verraderlijke passages zonder kleerscheuren achter zich te laten. Wij vervolgen richting Reijmerstok en kiezen de

oude Luikerweg. Vanaf dit hoge plateau hebben we weer zicht op een groot deel van de regio, zelfs tot in het nabije buitenland. We passeren de uitgebreide fruitplantage met aan het eind een minder geslaagde aanplantvariant. De hopplantage wordt nader geïnspecteerd en we herkennen de eerste, nog donkerrode scheuten een tot twee centimeters boven de grond.

Geleidelijk dalen we weer richting Gulpdal, we passeren het bungalowpark en herkennen weer een restant (viaduct) van de oude tramweg. Een holle weg met een duidelijk bewoonde dassenburcht en een grote, bijna lege parkeerplaats brengt ons weer bij het vertrekpunt. De timing is perfect want even na 16.00 uur nemen we afscheid. Op onze thuisreis via Gulpen toont de temperatuurmeter in het centrum omstreeks 16.30 uur nog 17 graden.

Behalve diverse geologische en historische zaken werd de wandeling aangevuld met tal van andere zaken. Debet was de inbreng van een Groningse uit Teuven. Haar talrijke vragen en opmerkingen werden door onze around-gids gepareerd en voorzien van de nodige adviezen en kanttekeningen. Vooral cultureel en culinair verrijkt gingen onze deelnemers met heel veel plezier uiteen. Achteraf een meer dan geslaagde wandeling voor eenieder. Waarschijnlijk is onze gids binnenkort in Teuven op zoek naar die verse melk, kaas en boter en onze Teuvense probeert "ummer" lekkere vlaam in huis te hebben. Misschien meten dit nader gaan onderzoeken en proeven

